

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaeley Bejčkové v právní věci žalobkyně: **Farma pod Mohylou, s. r. o.**, Nové sady 988/2, Brno, zast. advokátkou Mgr. Martou Vyškovskou, Moravské náměstí 690/15, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 376/1, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 6. 2019, čj. MPSV-2019/100167-421/1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 2. 6. 2022, čj. 55 Ad 1/2022-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Úřad práce České republiky-krajská pobočka v Brně rozhodnutím ze dne 23. 4. 2019, čj. BMA-T-183/2019, podle § 78a odst. 4, odst. 8 písm. b) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, neposkytl žalobkyni příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce, a to za období 4. čtvrtletí roku 2018, neboť žalobkyně nesplnila podmínku bezdlužnosti ve smyslu § 78a odst. 4 písm. b) zákona o zaměstnanosti. Žalobkyně totiž měla ke dni 31. 12. 2018 vůči Městské správě sociálního zabezpečení Brno nedoplatek na pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, penále a přírážce k pojistnému ve výši 2 298 Kč, z toho na pojistném ve výši 2 285 Kč a na penále ve výši 13 Kč. Tento nedoplatek byl uhrazen až dne 18. 1. 2019, tj. po uplynutí patnáctidenní lhůty stanovené k uhrazení nedoplatků zaměstnavatele.

[2] Proti rozhodnutí úřadu práce podala žalobkyně odvolání. Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 6. 2019 odvolání žalobkyně zamítl a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně žalobu, kterou krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

2. Kasační řízení

[4] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností.

[5] Stěžovatelka zdůraznila, že daný nedoplatek vznikl v důsledku podání opravného přehledu pojistného na sociální zabezpečení za měsíc prosinec 2018, který byl zpracován na základě zjištění při zpracování mezd za leden 2019. Takto opravený přehled stěžovatelka zaslala Městské správě sociálního zabezpečení dne 14. 1. 2019 a dne 15. 1. 2019 zadala příkaz k úhradě částky 2 285 Kč. Z důvodu prodlení s úhradou tohoto nedoplatku poté Městská správa sociálního zabezpečení vyměřila stěžovatelce penále ve výši 13 Kč. Stěžovatelka se o tomto penále dozvěděla na základě své žádosti o potvrzení bezdlužnosti až dne 17. 1. 2019 a též den zadala příkaz k úhradě částky 13 Kč. Dluh vznikl jen nedopatřením a stěžovatelka učinila vše pro to, aby vzniklou situaci co nejdříve napravila.

[6] Stěžovatelka je proto přesvědčena, že rozhodnutí správních orgánů a krajského soudu jsou formalistická a nepřiměřeně přísná. Z výše uvedeného je také zjevný mylný závěr krajského soudu, že stěžovatelka měla dluh na pojistném ke dni 31. 12. 2018. Ke vzniku dluhu došlo až podáním opravného přehledu v lednu 2019. Ke dni 31. 12. 2018 žádný dluh na pojistném na sociálním zabezpečení neexistoval (nebyl znám); stěžovatelka o jeho existenci do 14. 1. 2019 nevěděla. Těžko lze tedy po ní požadovat, aby dluh splatila do 15. 1. 2019.

[7] Stěžovatelka dále namítla nesprávné právní posouzení věci zvláště ve vztahu k penále ve výši 13 Kč a lhůtě pro jeho úhradu. Podle názoru stěžovatelky je obdobně neudržitelné a neobhajitelné trvat striktně na úhradě penále ve lhůtě 15 dnů od konce daného kalendářního čtvrtletí, tj. od 31. 12. 2018. Ke dni 15. 1. 2019 nebyla výše penále známá. Požadavek, aby stěžovatelka do uvedeného data penále zaplatila, je nespílitelný.

[8] Krajský soud také nesprávně posoudil okamžik platby (úhrady) nedoplatku, neboť vycházel jen ze sdělení žalovaného, že celý nedoplatek (dluh na pojistném a penále) byl stěžovatelkou uhrazen až dne 18. 1. 2019, tj. po uplynutí stanovené patnáctidenní lhůty. Tato informace je zavádějící, neboť z ní nelze zjistit, kdy byl uhrazen dluh na pojistném a kdy penále. Stěžovatelka je přesvědčena, že tyto dvě platby je nutné důsledně rozlišovat; výše penále 13 Kč je zanedbatelná a k datu jeho zaplacení nelze přihlížet. Pro posouzení věci je rozhodující jen úhrada dluhu na pojistném. Zároveň stěžovatelka zdůraznila, že dnem úhrady dluhu na pojistném je den zadání příkazu k jeho úhradě, tj. den 15. 1. 2019.

[9] Závěr krajského soudu, že dluh na pojistném byl zaplacen až dne 18. 1. 2019, tak nemá ani oporu v provedeném dokazování a napadený rozsudek je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů a nesrozumitelnost.

pokračování

[10] Stěžovatelka navrhl, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného a úřadu práce.

[11] Žalovaný setrval na svých závěrech a navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[12] Po podání kasační stížnosti byl usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2023, čj. KSBR 58 INS 2409/2023-A-9, na majetek stěžovatelky (dlužnice) prohlášen konkurs. Účinky tohoto rozhodnutí nastaly dne 30. 3. 2023. Insolvenční správce WILD T & Biolek v. o. s. práva osoby zúčastněné na řízení neuplatnil (výzva NSS ze dne 5. 10. 2023).

3. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Kasační stížnost **není** důvodná.

[14] Nejprve je třeba uvést, že rozsudek krajského soudu není nepřezkoumatelný. Je z něj zřejmé, jakými úvahami se krajský soud řídil a jak vypořádal jednotlivé žalobní námitky. Rozsudek je řádně odůvodněn a předkládá ucelený soubor argumentů, na které ostatně stěžovatelka reaguje ve své kasační stížnosti.

[15] Krajský soud z obsahu správního spisu správně zjistil, že stěžovatelka podala dne 31. 1. 2019 *žádost o příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce* dle § 78a zákona o zaměstnanosti, a to za 4. čtvrtletí roku 2018 (stěžovatelka nepožádala, aby úřad práce podle § 147b zákona o zaměstnanosti sám zjistil, zda nemá stěžovatelka nedoplatky na pojistném a na penále na sociálním zabezpečení a na příspěvku na státní politiku zaměstnanosti). Spolu se žádostí stěžovatelka předložila úřadu práce *Potvrzení o stavu nedoplateků na pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, penále a přírážce* podle kterého měla stěžovatelka ke dni 31. 12. 2018 nedoplatek na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, penále a přírážce k pojistnému ve výši 2 298 Kč. Z toho na pojistném 2 285 K a na penále 13 Kč, přičemž tento dluh byl uhrazen dne 18. 1. 2019. Podle *potvrzení Raiffeisenbank* ze dne 19. 2. 2019 plyne, že dne 15. 1. 2019 byla ve prospěch účtu Městské správy sociálního zabezpečení poukázána částka 2 285 Kč a dne 17. 1. 2019 částka 30 Kč. Stěžovatelka pak *požádala* dne 18. 2. 2019 ministryni práce a sociálních věcí podle § 78a odst. 15 zákona o zaměstnanosti *o odstranění tvrdosti zákona* formou prominutí splnění podmínky stanovené v § 78a odst. 4 písm. b) zákona o zaměstnanosti. Se svou žádostí nebyla stěžovatelka úspěšná, neboť ministryněn připsím ze dne 16. 4. 2019 stěžovatelce nevyhověla.

[16] Podle § 78a odst. 1 zákona o zaměstnanosti *se příspěvek poskytuje čtvrtletně zpětně na základě písemné žádosti zaměstnavatele, která musí být krajské pobočce Úřadu práce doručena nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po uplynutí příslušného kalendářního čtvrtletí. Příspěvek se poskytuje za podmínky, že k poslednímu dni příslušného kalendářního čtvrtletí zaměstnavatel nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky vedené příslušným finančním nebo celním úřadem, nemá nedoplatek na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění, s výjimkou případů, kdy*

a) bylo povoleno splácení ve splátkách a zaměstnavatel není v prodlení se splácením splátek nebo bylo povoleno posečkání daně, nebo

b) součet nedoplatků zaměstnavatele, s výjimkou nedoplatků podle písmene a), k poslednímu dni příslušného kalendářního čtvrtletí nepřesáhl 10 000 Kč a zaměstnavatel tyto nedoplatky uhradil do 15. dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním čtvrtletí, za které o poskytnutí příspěvku žádá, nebo je uhradil do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o těchto nedoplatcích od krajské pobočky Úřadu práce dozvěděl v případě, že si údaje o nedoplatcích podle § 147b zjistil Úřad práce sám, pokud mu k tomu dal zaměstnavatel souhlas a za tímto účelem zprostil příslušný finanční nebo celní úřad povinnosti mlčenlivosti vůči Úřadu práce; uhrazení nedoplatku je zaměstnavatel povinen krajské pobočce Úřadu práce doložit.

[17] Podle citovaného znění zákona tedy platí, že pokud stěžovatelka měla u MSSZ ke dni 31. 12. 2018 nedoplatek, měla stále možnost splnit podmínku bezdlužnosti v dodatečné patnáctidenní lhůtě.

[18] NSS považuje dále za vhodné podotknout, že zákon o zaměstnanosti neukládá povinnost žádnému správnímu orgánu, aby v dané lhůtě stěžovatelku na existenci splatného nedoplatku upozornil. Závěr o neexistenci této informační povinnosti vyplývá *a contrario* rovněž z toho, že povinnost úřadu práce upozornit žadatele na existenci dluhu je výslovně stanovena jen pro případy, kdy žadatelé dají dle § 147b zákona o zaměstnanosti úřadu práce souhlas k tomu, aby si existenci nedoplatků sám zjistil. Pouze v takovém případě je pro jejich úhradu stanovena dodatečná lhůta 5 pracovních dnů. Pro žadatele přitom není nijak složité úřadu práce souhlas podle § 147b zákona o zaměstnanosti udělit, protože pro to stačí prostý projev vůle uvedený v žádosti o příspěvek. Pokud se žadatelé rozhodnou tento souhlas neudělit, lhostejno z jakého důvodu, dávají tím úřadu práce na vědomí, že budou splnění podmínky své bezdlužnosti zjišťovat a dokládat sami (rozsudek NSS ze dne 20. 1. 2023, čj. 2 Ads 191/2021-91).

[19] Pro poskytnutí příspěvku je nutné splnit podmínky stanovené zákonem o zaměstnanosti, jednou z nich je i podmínka bezdlužnosti. Již ve své předcházející judikatuře NSS konstatoval, že „podmínky pro přiznávání příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením jsou poměrně striktní [...]. Jediné povolené výjimky jsou přitom uvedeny pod písmeny a) a b) daného ustanovení [pozn. § 78a odst. 4 zákona o zaměstnanosti], které umožňují žadatelům napravit svá pochybení při platbě daní a pojistného. Jedná se přitom o klasickou veřejnoprávní normu kogentního charakteru, která neposkytuje správním orgánům příliš prostoru k vlastní úvaze a manévrování“ (rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2013, čj. 3 Ads 23/2013-56). Je proto „na žadateli, aby si zajistil, jak splnění podmínek včasným provedením všech povinných plateb, tak i sledování, zda nepochybil, a zda mu nevznikl nedoplatek či penále tak, aby mohl případně včas využít možností k nápravě svých pochybení. Úsilí, které je k tomu třeba vynaložit, není ve vztahu k cíli nikterak výjimečné [...]. Podmínka bezdlužnosti má nejen vyloučit zaměstnavatele, kteří neplní své zákonné povinnosti, ale má vést i k jejich platební kázní, což ve svém důsledku vylučuje, že by stát přispíval zaměstnavateli mj. na platby, které by ten řádně neodváděl“ (rozsudek NSS ze dne 11. 7. 2019, čj. 2 Ads 340/2018-23). NSS rovněž uvedl, že „je legitimním a rozumným požadavkem zákonodárce, aby subjekty, jimž má být z veřejných rozpočtů poskytnut nějaký finanční příspěvek na jejich činnost, řádně plnily své závazky vůči těmto veřejným rozpočtům“ (rozsudek NSS ze

pokračování

dne 25. 7. 2022, čj. 5 Ads 73/2021-36). Krajský soud z citované judikatury vycházel a přílehavě ji aplikovat na nyní projednávanou věc.

[20] K námitkám stěžovatelky NSS dále konstatuje, že je mylný její názor, že rozhodným dnem zaplacení daného dluhu je den zadání příkazu k úhradě nedoplatku na pojistném ve výši 2 285 Kč, tj. den 15. 1. 2019. Rozhodnou skutečností pro úhradu nedoplatku je totiž teprve okamžik, kdy je dlužná částka připsána na příslušný účet. Teprve od tohoto okamžiku může adresát s dlužnou částkou disponovat a dluh je zaplacen.

[21] V této souvislosti nelze nic vytknout závěrům krajského soudu, že z potvrzení Raiffeisenbank jsou zřejmá jen data uskutečněných odchozích úhrad (dne 15. 1. 2019 částka 2 285 Kč a dne 17. 1. 2019 částka 30 Kč), nikoli, kdy tyto částky byly připsány na účet MSSZ. Podle potvrzení MSSZ ze dne 21. 1. 2019 pak byl celý dluh uhrazen dne 18. 1. 2019. Není však zřejmé, zda tohoto dne byly na účet MSSZ připsány obě částky, či jen jedna z nich.

[22] Krajský soud ovšem správně dovodil, že pro rozhodnutí ve věci to není podstatné, protože je zřejmé, že minimálně částku 13 Kč na penále stěžovatelka uhradila až po 15. 1. 2019 (tj. po 15. dni kalendářního měsíce následujícího po příslušném zúčtovacím čtvrtletí). Stěžovatelka totiž i dle svého tvrzení zadala příkaz k úhradě této částky až dne 17. 1. 2019.

[23] Penále ve výši 13 Kč sice představuje nízkou částku, ale krajský soud s přílehavým odkazem na rozsudek NSS ze dne 11. 7. 2019, čj. 2 Ads 340/2018-23, konstatoval, že míru výše nedoplatku nemůže soud při rozhodování této věci zohlednit (ve věci sp. zn. 3 Ads 23/2013 bylo penále dokonce ve výši pouhých 3 Kč). NSS souhlasí s krajským soudem také v tom, že jedinou možností, která stěžovatelce zbývala, bylo požádat o odstranění tvrdosti zákona (§ 78a odst. 15 zákona o zaměstnanosti). Stěžovatelka tak ostatně postupovala, avšak se svou žádostí byla neúspěšná. Nevyhovění této žádosti však není předmětem tohoto řízení a ani NSS se touto otázkou nemůže blíže zabývat.

[24] Důvodná není také argumentace stěžovatelky, že ke dni 31. 12. 2018 žádný dluh na pojistném, jakož i penále, neexistoval. Ten vznikl teprve podáním opravného přehledu pojistného na sociálním zabezpečení za prosinec 2018 dne 14. 1. 2019. Již z těchto tvrzení stěžovatelky je zjevné, že dluh na pojistném (a penále) se týkal pojistného za prosinec 2018; logicky tedy existoval již ke dni 31. 12. 2018. Na tom nic nemění to, že stěžovatelka opravný přehled zpracovala teprve na základě zjištění při zpracování mezd za leden 2019 a týkal se prosince 2018. To svědčí jen o okamžiku, kdy stěžovatelka existenci dluhu zjistila, nikoli o tom, kdy vznikl. Ani v tomto směru tedy krajský soud nepochybil.

[25] Krajský soud rovněž správně konstatoval, že nelze zohlednit námitku stěžovatelky, že o penále se dozvěděla teprve dne 17. 1. 2019; nemohla jej tedy zaplatit do 15. 1. 2019. Penále vzniká ze zákona, je příslušenstvím pojistného a sleduje jeho osud (rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2013, čj. 3 Ads 23/2013-56). Stěžovatelka si proto při zachování nezbytné obezřetnosti měla být při zjištění, že na pojistném vznikl dluh, vědoma toho, že nutně muselo vzniknout i penále a nic jí nebránilo, aby tomu přizpůsobila výši částky, kterou poukázala MSSZ pouhý den před uplynutím zákonem stanovené patnáctidenní lhůty (viz bod [15] rozsudku krajského soudu).

[26] NSS tedy shrnuje, že krajský soud se zabýval všemi okolnostmi dané věci a vypořádal všechny žalobní námitky, přičemž se ve svých závěrech nedopustil žádného pochybení a v podrobnostech na něj lze jen odkázat.

4. Závěr a náklady řízení

[27] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[28] Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 19. října 2023

Ondřej Mrákota
předseda senátu